

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.018.04.2020

Pan
Błażej Tomera
Prezes Zarządu
Ochotniczej Straży Pożarnej
w Bieruniu Starym

ul. Oświęcimska nr 453
43 – 150 Bieruń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/035 Funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Bieruniu Starym ¹ , ul. Oświęcimska nr 453, 43 - 150 Bieruń
Kierownik jednostki kontrolowanej	Błażej Tomera, Prezes Zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej w Bieruniu Starym ² , wybrany na tę funkcję uchwałą Zarządu OSP nr 7/2017 z dnia 2 kwietnia 2017 r. (akta kontroli str. 2)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Regulacje prawne i organizacyjne funkcjonowania jednostki OSP. 2. Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia czynności kontrolnych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Anna Hulboj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/222 z 25 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia pozytywnie organizację i funkcjonowanie OSP. Jednostka posiadała wyposażenie zgodne z porozumieniem o włączeniu do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego⁵ oraz z obowiązującymi przepisami. Zapewniła także odpowiednio przeszkolonych ratowników, którzy byli ubezpieczeni i posiadali ważne badania lekarskie, stwierdzające odpowiedni stan zdrowia. Pojazdy pożarnicze i sprzęt ratowniczy były sprawne, posiadały ważne badania techniczne.

Warunki lokalowe w remizie były dobre i adekwatne do potrzeb, garaże, w których stacjonowały pojazdy wymienione w porozumieniu o włączeniu do krsrg, były ogrzewane. W okresie objętym kontrolą, OSP nie zgłaszała obniżonej gotowości bojowej.

Zagrożenie ze strony COVID-19 nie miało wpływu na gotowość operacyjną jednostki oraz organizację i prowadzenie działań ratowniczych.

¹ Zwana dalej „OSP,”

² Zwany dalej: „Prezesem OSP”.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zwane dalej „krsrg”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania jednostki OSP.

1. OSP została włączona do ksrsg decyzją⁷ Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dniem 8 czerwca 2000 r. Porozumienie w sprawie włączenia OSP Bieruń Stary do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, zostało zawarte 1 marca 2000 r. Stronami porozumienia były Gmina Bieruń, Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Bieruniu Starym oraz Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Tychach⁸. Porozumienie zostało zawarte na podstawie § 3 ust. 1 i 2 obowiązującego wówczas rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 1998 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁹. Porozumienie zostało zawarte na czas nieokreślony. Zgodnie z § 7 aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego¹⁰, OSP zachowała przynależność do systemu. Ww. porozumienie spełniało wymogi określone w § 3 ust. 2 ówczesnego obowiązującego rozporządzenia. Natomiast w porozumieniu nie ujęto sposobu przekazywania informacji dotyczącej aktualnej gotowości operacyjnej lub jej czasowego obniżenia, o czym mowa w § 3 ust. 2 pkt d rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrsg.

(akta kontroli str. 22 – 28)

2. Stan faktyczny pod względem wyposażenia zgodny był z zadeklarowanym w porozumieniu stanowiącym podstawę włączenia jednostki do ksrsg. Jednostka posiadała pojazdy wymienione w porozumieniu do wykorzystania w systemie: dwa samochody z wyposażeniem – ciężki GCBA 5/32¹¹ i lekki GLM oraz łódź motorową i przyczepę. Według stanu na 30 czerwca 2020 r., OSP dysponowała 21 ratownikami, biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych. Wszyscy ratownicy posiadali wykształcenie pożarnicze i ważne badania lekarskie, stwierdzające odpowiedni stan zdrowia i byli w wieku umożliwiającym bezpośredni udział w działaniach ratowniczych¹². Z tej liczby 19 strażaków spełniało kryterium wiekowe określone w porozumieniu o włączeniu do ksrsg, tj. było w wieku 18 – 45 lat. Jak wyjaśnił Prezes OSP, ze względu na panującą pandemię oraz odejście jednego druha, obniżona została

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Decyzja nr XII / 35/ KSRG z 8 czerwca 2000 r.

⁸ Zwana dalej „KM PSP w Tychach”.

⁹ Dz. U. Nr 121, poz. 798, zwane dalej „rozporządzeniem z 1998 r.”, „uchylone z dniem 17 października 2014 r.”

¹⁰ Dz. U. z 2014 r., poz. 1317, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie włączania jednostek do ksrsg”.

¹¹ W porozumieniu błędnie wpisano wartość dla wydajności autopompy jako 5/30, prawidłowa wartość to 5/32. (akta kontroli str. 55 – 56).

¹² Zgodnie z art. 19 ust. 1b ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020r. poz. 961 ze zm.), bezpośredni udział w działaniach ratowniczych mogą brać członkowie ochotniczych straży pożarnych, którzy ukończyli 18 lat i nie przekroczyli 65 lat, posiadający aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych oraz odbyli szkolenie pożarnicze.

liczba przeszkolonych druhów. Obecnie OSP oczekuje na wznowienie kursów dla szeregowych członków OSP, które pozwolą utrzymać wymagany stan kadrowy – na szkolenie oczekują cztery osoby.

(akta kontroli str. 52)

OSP spełniało wymogi § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrq, ponieważ posiadało co najmniej jeden średni lub ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy, co najmniej 12 wyszkolonych ratowników, a także skuteczny system łączności powiadamiania i alarmowania, urządzenia łączności w sieci radiowej systemu na potrzeby działań ratowniczych oraz pozostawało w gotowości do podejmowania działań ratowniczych.

(akta kontroli str. 38 – 40, 53 i 76 – 97)

3. W warunkach pandemii koronawirusa COVID-19 OSP prowadziła współpracę z Urzędem Miejskim w Bieruniu, ze Starostwem Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego, KM PSP w Tychach oraz z Fundacją KGHM Polska Miedź. W ramach tej współpracy, OSP ogłaszała komunikaty o zachowaniu w stanie pandemii. Pozyskała także nieodpłatnie z Fundacji KGHM ponad 45 tysięcy saszetek z płynem dezynfekującym i rozprowadzała je do jednostek oświaty i urzędów na terenie powiatów bieruńsko-lędzińskiego i tarnogórskiego. Zagrożenie ze strony COVID-19 nie miało wpływu na gotowość operacyjną jednostki oraz organizację i prowadzenie działań ratowniczych. Po wprowadzeniu stanu pandemii koronawirusa COVID-19, Zarząd OSP wydał instruktaż co do sposobu zachowania się druhów, w tym dezynfekcji i mycia rąk oraz dystansowania się strażaków – wobec siebie, osób poszkodowanych czy osób postronnych – w działaniach oraz na terenie remizy OSP. Wprowadzony został zakaz organizowania cyklicznych zbiórek (spotkań roboczych druhów), ćwiczeń bojowych i przebywania osób postronnych w pomieszczeniach remizy. Strażaków biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych wyposażono w jedno i wielorazowe maseczki ochronne, rękawiczki jednorazowe, a pomieszczenia remizy i pojazdy OSP wyposażono w płyn dezynfekcyjny. Po zakończonych działaniach ratowniczych, kierowcy zostali zobowiązani do dezynfekowania wnętrza kabiny pojazdu oraz klamek i uchwytów w pojeździe i w jego zabudowie. Ponadto w pojazdach zostały umieszczone płyny dezynfekcyjne, środki ochrony indywidualnej (rękawiczki jednorazowe, kombinezony ochrony biologicznej, maseczki). Zabezpieczenia te miały być wykorzystane w przypadku prowadzenia działań z poszkodowanymi poddanyymi kwarantannie, zakażonymi COVID-19 i w budynkach objętych nadzorem epidemicznym. W okresie objętym kontrolą OSP nie prowadziła działań ratowniczych związanych z pandemią koronawirusa COVID-19. Z powodu pandemii nie było zagrożone wykonywanie działań ratowniczych określonych w porozumieniu o włączeniu do ksrq, nie było przypadku absencji druhów OSP związanej np. z zarządzeniem kwarantanny czy zakażeniem COVID-19.

(akta kontroli str. 48 – 49)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

NIK ocenia pozytywnie organizację i funkcjonowanie OSP. Jednostka posiadała wyposażenie zgodne z porozumieniem o włączeniu do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego i z obowiązującymi przepisami.

2. Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników.

Opis stanu faktycznego

1. OSP posiadała statut uzgodniony w zakresie spraw dotyczących ochrony przeciwpożarowej z właściwym miejscowo komendantem PSP po jego przyjęciu w 2002 r. W piśmie z dnia 1 września 2020 r., Komendant Miejski PSP w Tychach potwierdził uzgodnienie statutu, jednak zwrócił uwagę na konieczność wprowadzenia zmian dotyczących wykreślenia z niego informacji o prowadzeniu przez OSP podstawowych szkoleń pożarniczych, o rejonie pomocy wzajemnej oraz o organizowaniu zespołów do prowadzenia kontroli stanu ochrony przeciwpożarowej. Polecił jednocześnie dostarczenie statutu zawierającego opisane zmiany do KM PSP w Tychach w terminie do 31 stycznia 2021 r.

(akta kontroli str. 29 – 30 i 41)

Według stanu na 30 czerwca 2020 r., stowarzyszenie OSP w Bieruniu Starym liczyło 51 członków, w tym było 21 członków OSP biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych. Ratownicy ci byli w wieku od 18 do 65 lat. Wszyscy ratownicy biorący bezpośredni udział w działaniach ratowniczych odbyli przeszkolenia w zakresie podstawowym.

Jednostka OSP została włączona do ksrq decyzją Komendanta Głównego PSP od dnia 8 czerwca 2000 r. na czas nieokreślony.

Zawarte porozumienie o włączeniu do ksrq zostało zaktualizowane 22 października 2008 r. w związku ze zmianą w wyposażeniu OSP, polegającą na wycofaniu średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego i wprowadzeniu w jego miejsce ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego.

(akta kontroli str. 26 – 28)

W zawartym porozumieniu z 2000 r. nie zadeklarowano poziomu realizacji przez OSP działań ratowniczych. Wymieniono w nim następujące zadania ratownicze, przewidziane dla jednostki:

- prowadzenie i uczestniczenie w działaniach ratowniczo-gaśniczych na terenie własnego powiatu na wezwanie KM PSP w Tychach, a także w przypadku bezpośredniego alarmowania,
- w przypadku włączenia OSP w struktury odwołów operacyjnych powiatu lub województwa, prowadzenie i uczestniczenie w działaniach ratowniczych również poza terenem własnego powiatu,
- na wezwanie KM PSP w Tychach przejazd do siedziby wyznaczonej Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej z terenu własnego powiatu w celu ratowniczego zabezpieczania obszaru chronionego przydzielonego tej JRG,
- uczestniczenie w innych działaniach ratowniczych, do których OSP zostanie wezwana przez KM PSP w Tychach, zarówno na terenie powiatu jak i poza nim.

Do wykorzystania w ksrq przewidziano dwa samochody z wyposażeniem – ciężki GCBA 5/32 i lekki GLM oraz łódź motorową i przyczepę.

(akta kontroli str. 22)

2. OSP została włączona do odvodu operacyjnego. W związku z powołaniem Śląskiej Brygady Odwodowej¹³, Komendant Miejski PSP w Tychach rozkazem nr 8/2019 z 5 grudnia 2019 r. oraz Komendant Powiatowy PSP w Mikołowie, rozkazem nr 2/2019.PR z 5 grudnia 2019 r. powołali dowództwo, osoby funkcyjne Kompani Odwodowej OSP nr 13 „Tychy”. OSP została włączona do plutonu III Kompani Odwodowej nr 13, a do niego został wytypowany samochód GCBA 5/32/2,5 oraz motopompa min. 1200l/min. i działko wodno-pianowe przenośne. Wyposażenie wytypowane do Kompani Odwodowej było na stanie OSP.

W okresie objętym kontrolą, OSP uczestniczyła w jednych ćwiczeniach Kompanii Obwodowej zorganizowanym w dniu 6 kwietnia 2019 r., przez KM PSP w Tychach.

(akta kontroli str. 39 – 40, 57 – 72 i 74)

3. Warunki lokalowe OSP były zgodne z minimalnym standardem określonym w *Analizie potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego*¹⁴ przez KG PSP. Remiza OSP znajdowała się w budynku jednokondygnacyjnym, wolnostojącym w ciągu zabudowy miejskiej. Budynek w stanie wizualnym dobrym. Przed budynkiem znajdował się plac wyjazdowy, a w jego wnętrzu – świetlica/sala szkoleniowa, wyposażona w trzy połączone stoły świetlicowe i 12 krzeseł. Remiza posiadała zaplecze sanitarne, zaplecze kuchenne, pomieszczenie biura oraz pomieszczenie szatni dla strażaków. Remiza dysponowała dwoma garażami (jedno i dwustanowiskowym). W garażu jednostanowiskowym garażowany był lekki samochód ratowniczo-gaśniczy marki DAEWOO/Lublin, a w garażu dwustanowiskowym, garażowane, były (ustawione jeden za drugim) dwa samochody – ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy marki SCANIA i średni samochód ratowniczo-gaśniczy marki IVECO. Ponadto na placu przed budynkiem znajdowały się dwa blaszane baraki, z których w jednym był magazyn drobnego sprzętu, a w drugim garażowano samochód NISSAN – ratowniczo-rozpoznawczy oraz łódź z pontonem ratowniczym i przyczepą. Budynek remizy posiadał własną kotłownię gazową oraz urządzenia grzewcze – kaloryfery, znajdujące się w pomieszczeniach socjalnych oraz w garażu. Blaszany barak nie posiadał ogrzewania. Pomieszczenie socjalne oraz garażowe były w dobrym stanie. Przed budynkiem, przy ogrodzeniu, znajdował się hydrant.

OSP spełniała wymogi określone w § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do kserg, posiadając co najmniej jeden średni lub ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy, system łączności powiadamiania i alarmowania – w postaci centrali DSP-50. Przy pomocy tego urządzenia sygnał alarmowy włączony przez dyspozytora KM PSP w Tychach, zostaje przekazany strażakom OSP na ich telefony komórkowe. Umożliwia ono również łączność w sieci radiowej systemu łączenia z KM PSP w Tychach na potrzeby działań ratowniczych z radiostacją samochodową oraz radiostacjami nasobnymi.

(akta kontroli str. 76 – 97)

4. Wyposażenie jednostki OSP w sprzęt, urządzenia pożarnicze i sprzęt łączności było zgodne ze standardami określonymi przez Komendanta Głównego PSP oraz

¹³ Rozkaz nr 105/2019 Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach z 27 listopada 2019 r. w sprawie powołania, organizacji i zasad dysponowania Śląskiej Brygady Odwodowej.

¹⁴ Zatwierdzonej przez Komendanta Głównego PSP w listopadzie 2019 r., dalej: analiza potencjału ratowniczego.

przewidzianymi w porozumieniu o włączeniu do kserg, siłami i środkami jednostki do wykorzystania w systemie. Liczba kompletnych środków ochrony indywidualnej przekraczała minimalną, określoną w analizie potencjału ratowniczego (12 kompletów wraz z uzbrojeniem osobistym¹⁵). Stan pozostałego, wymaganego wyposażenia również był wyższy niż wymagane minimum: OPS posiadała 17 kompletów aparatów oddechowych, cztery zestawy hydraulicznych narzędzi ratowniczych, trzy agregaty prądotwórcze 2,2kVA, trzy pompy o wydajności 1200l/min, 16 radiotelefonów nasobnych oraz trzy zestawy ratownictwa medycznego R1. OSP posiadała także sprzęt wymieniony w porozumieniu o włączeniu do kserg, czyli dwa pojazdy z wyposażeniem – ciężki samochód GCBA 5/32 i lekki samochód GLM oraz łódź motorowa i przyczepa. Na przykładzie ciężkiego samochodu GCBA 5/32 stwierdzono, że stan jego wyposażenia zgodny był z wykazem sprzętu przypisanym do tego pojazdu. Nie stwierdzono braków w wyposażeniu.

(akta kontroli str. 39 – 40 i 98 – 102)

Pojazdy posiadane przez OSP miały ważne badania techniczne, były ubezpieczone, Kierowcy posiadali prawo jazdy kategorii C, C+E. Sprzęt ratowniczy poddawany był okresowym badaniom technicznym – w dniu kontroli sprzęt ten posiadał ważne badania techniczne i był dopuszczony do użytkowania przez przedstawicieli serwisów producentów. OSP nie posiadała sprzętu podlegającego badaniu przez Urząd Dozoru Technicznego. Stan wyposażenia jednostki był również zgodny z wymaganiami określonymi w § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do kserg, co umożliwiała realizację zadań zadeklarowanych w porozumieniu o włączeniu do kserg.

(akta kontroli str. 78 i 103 – 104)

5. Według stanu na 30 czerwca 2020 r., w OSP było 21 strażaków mogących brać udział w działaniach ratowniczych, w tym dwóch strażaków w wieku powyżej 45 roku życia. W porozumieniu o włączeniu do kserg, zadeklarowano liczbę członków czynnych na 20 w przedziale wiekowym 18 – 45 lat, co przedstawiono w pkt 1.2. niewypełnienie tej deklaracji wynikało z zawieszenia szkoleń w okresie pandemii koronawirusa COVID 19 przez KM PSP w Tychach. Wszyscy strażacy biorący udział w działaniach ratowniczych spełniali określone przepisami kryteria, odbyli wymagane szkolenie podstawowe oraz posiadali ważne badania lekarskie, stwierdzające odpowiedni stan zdrowia. Ponadto sześciu strażaków przeszło szkolenie kierowców-konserwatorów sprzętu ratowniczego OSP, siedmiu strażaków posiadało uprawnienie do kierowania pojazdem uprzywilejowanym, siedmiu – szkolenie kierujących działaniem ratowniczym członków OSP, siedmiu – szkolenie dla naczelników OSP, 10 strażaków odbyło szkolenie w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy, a jeden strażak był z wykształcenia ratownikiem medycznym. Siedmiu strażaków przeszło szkolenie z ratownictwa technicznego dla jednostek kserg, a pięciu – szkolenie dla strażaków kserg w zakresie współdziałania z LPR16. Strażacy OSP posiadali odpowiednie do pełnionej funkcji przeszkolenie.

(akta kontroli str. 23, 35 – 36)

Stan wyszkolenia strażaków OSP oraz liczba przeszkolonych strażaków w poszczególnych tematach, spełniała wymagania określone w standardach zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP. Stan wyszkolenia

¹⁵ W szczególności; 27 ubrań specjalnych, 30 par obuwia strażackiego, 36 par rękawic specjalnych, 33 hełmów, 16 pasów strażackich, 12 zatrzaskowników, 15 toporków, 15 podpinek i 33 kominiarek.

¹⁶ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe.

umożliwiał pełne wykorzystanie sprzętu będącego na stanie jednostki OSP i realizację zadań zadeklarowanych w porozumieniu o włączeniu do ksrg.

W działaniach ratowniczych brali udział strażacy OSP spełniający wymagane kryteria, mający ukończone szkolenie pożarnicze oraz ważne badanie lekarskie i ubezpieczenie, co stwierdzono na podstawie analizy dokumentacji 10 losowo wybranych zdarzeniach z okresu objętego kontrolą.

(akta kontroli str. 105 – 106)

6. Na podstawie przedłożonej dokumentacji – książki Naczelnika OSP, ustalono, że w okresie objętym kontrolą, członkowie OSP uczestniczyli w dziewięciu ćwiczeniach, w tym siedem ćwiczeń było w 2019 r. i dwa w 2020 r. oraz w jednym – w ramach kompanii odwodowej. Osiem ćwiczeń zorganizowała OSP, a jedno – ćwiczenia w komorze dymowej – KM PSP w Tychach. W każdym ćwiczeniu uczestniczyło od dwóch do ośmiu strażaków OSP.

(akta kontroli str. 73 – 75)

7. W zawartym porozumieniu z 2000 r. nie określono deklarowanej gotowości operacyjnej OSP. Jednostka OSP zobowiązała się do utrzymania skutecznej, całodobowej łączności telefonicznej i alarmowej z KM PSP w Tychach, poprzez przekazywanie aktualnego wykazu numerów telefonów, za pośrednictwem, których może być alarmowana lub poprzez system selektywnego alarmowania uruchomiony przez stanowisko kierowania w KM PSP.

W okresie objętym kontrolą, OSP nie informowała KM PSP w Tychach o obniżonej gotowości bojowej. Jak podał Prezes OSP, gdyby wystąpiła konieczność poinformowania o obniżonej gotowości bojowej OSP, przyjętą formą jest informacja telefoniczna do stanowiska kierowania KM PSP w Tychach. Informację tę mogą przekazać tylko członkowie Zarządu OSP.

W 2019 r. OSP była alarmowana do 176 zdarzeń, natomiast prowadziła działania ratownicze w 164 zdarzeniach, w I połowie 2020 r. była alarmowana do 87 zdarzeń i we wszystkich przypadkach podjęła działania ratownicze.

W 2019 r. OSP nie wyjechała do wezwania w 12 przypadkach. W 10 przypadkach przyczyną było niestawienie się na wezwanie ratownika z uprawnieniami dowódcy lub kierowcy pojazdów uprzywilejowanych, pojazdów ciężkich dysponowanych do wyjazdu, a w pozostałych dwóch przypadkach został przekroczony wymagany czas reakcji – interwencję zrealizowała inna jednostka.

(akta kontroli str. 23 i 49)

W okresie objętym kontrolą, w 2019 r. w jednostce OSP przeprowadzona została jedna inspekcja gotowości operacyjnej przez zespół inspekcyjny z KM PSP w Tychach. W jej wyniku jednostka uzyskała 90 punktów na 100 możliwych do uzyskania, czyli stopień dobry. We wnioskach poinspekcyjnych polecono zaktualizowanie wykazu numerów operacyjnych oraz prawidłowe mocowanie sprzętu na samochodach (węże pożarnicze, pachołki, pojemnik, linka). W poprzednich latach – w 2017 i 2018 r. OSP w wyniku przeprowadzonej inspekcji gotowości operacyjnej również uzyskała ocenę dobrą, a wnioski poinspekcyjne dotyczyły aktualizacji wykazu sprzętu na samochodach.

(akta kontroli str. 49, 107 – 127)

8. OSP dysponowała dokumentacją związaną z prowadzeniem działań ratowniczych. Informacja o wykonanym wyjeździe na interwencję odnotowywana była przez dowódcę zastępu w zestawieniu, w którym ujmowano m.in. cel wyjazdu i trasę, załogę oraz pojazd, którym się posługiwali. Po powrocie z interwencji dowódca zastępu przekazywał telefonicznie do stanowiska kierowania KM PSP

w Tychach informacje zawarte w powyższym zestawieniu, dotyczące osób uczestniczących i zużytych środków gaśniczych i neutralizujących. Ponadto, dane z powyższego zestawienia były wprowadzone do programu komputerowego mOSP. Na podstawie powyższych danych, raz na kwartał naczelnik OSP sporządzał wniosek o ekwiwalent pieniężny dla osób biorących udział w interwencjach i przekazywał go do Urzędu Miejskiego w Bieruniu. Ponadto w jednostce OSP znajdowała się dokumentacja potwierdzająca wyszkolenie poszczególnych strażaków oraz dokumentacja potwierdzająca badania lekarskie. Informacje w tym zakresie były także wprowadzone do programu komputerowego mOSP. Na wyposażeniu pojazdów znajdowały się druki dokumentowania działań ratowniczych, co potwierdzono na przykładzie dokumentacji znajdującej się w pojeździe ciężkim GCBA 5/32. W pojeździe była także dokumentacja odvodu operacyjnego, dane radiowe – stan na 14 sierpnia 2020 r. oraz instrukcja przyjęcia śmigłowca LPR.

(akta kontroli str. 128 – 129)

9. Jako trudności i ograniczenia związane z realizowaną przez OPS społeczną działalnością w zakresie ochrony przeciwpożarowej, Prezes OSP podał:
- trudności w pozyskaniu nowych druhów, co wynika z małego zainteresowania młodzieży organizacjami, w których panuje szczególna dyscyplina służbowa oraz konieczność poddania się określonemu z góry rygorowi,
 - brak zachęt do wstąpienia w szeregi OSP, zdaniem Prezesa OSP, działalność w OSP powinna nieść za sobą wymierne korzyści, np. w postaci dodatków do rent i emerytur dla byłych czynnych członków OSP po osiągnięciu przez nich odpowiedniego, określonego w latach czynnego udziału w działaniach ratowniczych,
 - brak zachęt dla pracodawców członków OSP, zdaniem Prezesa OSP, należałoby wprowadzić ulgi w lokalnych podatkach oraz zniżki w ubezpieczeniach mienia firmowego,
 - niewystarczające dofinansowania jednostek OSP włączonych do KSRG, a w szczególności problemy w pozyskaniu środków zewnętrznych na szkolenia specjalistyczne, takie jak kursy kierowców kategorii C, C+E, kursy wodno-nurkowe, na zakup pojazdów i budowę strażnic,
 - pomoc władz na szczeblu lokalnym i centralnym powinna być skierowana przede wszystkim do jednostek o dużej liczbie podejmowanych interwencji. Zakupy sprzętu i dofinansowanie powinno być realizowane po racjonalnym przedstawieniu potrzeb danej OSP i nie powinny być narzucane przez jednostki nadzorujące lub powodowane zaspokojeniem niezdrowej rywalizacji władz stowarzyszenia,
 - brak możliwości realizacji szkoleń tematycznych metodą nauczania zdalnego np. przez dostępne platformy e-learningowe, co nie wyklucza przeprowadzania egzaminów w obecnej wersji, tj. na terenie jednostki egzaminującej. Obecnie w czasie pandemii Covid 19 szkolenia zostały zawieszane, a coraz większe potrzeby szkoleniowe nie zostają zaspokojone. Długofalowo może to mieć wpływ na gotowość operacyjną jednostki.

(akta kontroli str. 43 – 47)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

OSP dysponowała zasobami pozwalającymi na udział w akcjach ratowniczych w ramach kserg. OSP była w gotowości operacyjnej zgodnie z podpisanym porozumieniem o włączeniu do kserg. Posiadała wymagane wyposażenie oraz zapewniła właściwe wyszkolenie ratowników, którzy posiadali ważne badania lekarskie i ubezpieczenia. W okresie objętym kontrolą, OSP nie informowała KM PSP w Tychach o obniżonej gotowości bojowej. Warunki lokalowe w remizie były dobre i adekwatne do potrzeb, garaże, w których stacjonowały pojazdy wymienione w porozumieniu o włączeniu do kserg były ogrzewane.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 29 września 2020 r.

Kontroler

Anna Hulboj

Gł. specjalista kontroli państwowej

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**